

Лектор курсу
Контактна інформація
лектора (e-mail)
Сторінка дисципліни в
eLearn

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ

«Історична регіоналістика»

Рівень вищої освіти - третій (освітньо-науковий)

Спеціальність 032 «Історія та археологія»

Освітня програма «Історія України»

Рік навчання 2, семестр 3

Форма навчання денна (денна, заочна)

Кількість кредитів ЄКТС 5

Мова викладання українська (українська, англійська, німецька)

К.і.н., доц. Лановюк Л.П.

lanovuklp@ukr.net

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4886>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

(до 1000 друкованих знаків)

Вибіркова дисципліна «Історична регіоналістика» є професійно-орієнтованою дисципліною освітньої програми підготовки фахівців за третім (освітньо-науковим) рівнем і має за мету здобуття аспірантами теоретичних і практичних знань і навичок з проблематики методологічних засад історичної регіоналістики для забезпечення їхньої професійної підготовки у якості науковців. Історична регіоналістика вивчає процеси життєдіяльності людських спільнот і комунікативних зв'язків у територіальній площині, у межах регіонів, що історично склалися; аналізує взаємодію географічних, економічних, демографічних, екологічних, соціокультурних та інших процесів у регіональному вимірі. Сучасний розвиток напряму зумовлений утвердженням нової «просторової» дослідницької парадигми – застосуванням хорологічних (ареалогічних) підходів до вивчення соціумів. Специфічність їх полягає в тому, що не час, а простір є основною структурною домінантою дослідження, системоутворюючим чинником. Хорологічні підходи в аналізі суспільних явищ передбачають розгляд як предмета досліджень особливостей різного роду територіальних одиниць, виділених на основі фізико-географічних, адміністративних, історико-політичних та інших критеріїв, дають можливість повніше врахувати залежність місцевої ментальності від специфічних умов і зовнішніх впливів. Серед завдань курсу: визначити основні тенденції світового історіографічного процесу в галузі мікроісторії та регіональної історії; окреслити головні напрямки впровадження мікроісторичних студій в галузі історії України та Європи; визначити теоретико-методичне забезпечення для реалізації мікроісторичних проектів; оволодіння методикою проведення прикладних мікроісторичних досліджень проблемних питань історії України та європейської історії. Навчальний курс містить 150 годин (5 кредитів). Дисципліна поділена на два модулі. Перший – Формування наукового простору та методологічних засад історичної регіоналістики. Другий модуль – Традиції і новації у відображенні історичного процесу. Ефективному вивченню навчального курсу сприяють не лише аудиторні заняття, а й значною мірою самостійна робота дослідників. Необхідна постійна систематична робота з різноманітними джерелами інформації: енциклопедіями, довідниками, статистичними довідниками, науковими монографіями та статтями, науково-популярною літературою тощо.

Компетентності ОП:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері історії та археології, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність до науково-професійного іншомовного мовлення. Здатність використовувати іноземну мову для представлення наукових результатів в усній та письмовій формах, для розуміння іншомовних наукових та професійних текстів для спілкування в іншомовному науковому і професійному середовищах.

ЗК 5. Комплексність та системний підхід до проведення наукових досліджень із дотриманням академічної доброчесності.

ЗК 10. Здатність бути критичним та самокритичним. Здатність критично сприймати та аналізувати чужі думки й ідеї, шукати власні шляхи вирішення проблеми, рецензувати наукові публікації та автореферати, здійснювати критичний аналіз власних матеріалів.

ЗК 11. Комплексність в організації творчої діяльності та процесу проведення наукових досліджень. Здатність організувати творчу діяльність та процес проведення наукових досліджень.

ЗК 14. Комплексність у педагогічній діяльності щодо організації та здійснення освітнього процесу, навчання, виховання, розвитку і професійної підготовки студентів до певного виду професійноорієнтованої діяльності.

спеціальні компетентності (СК):

СК 1. Комплексність у проведенні досліджень у галузі історія.

СК 2. Здатність до ретроспективного аналізу наукового доробку у напрямі дослідження історії

СК 3. Комплексність у володінні інформацією щодо сучасного стану і тенденцій розвитку світової і вітчизняної історичної науки.

СК 7. Здатність створювати нові знання через оригінальні дослідження, якість яких може бути визнана на національному та міжнародному рівнях.

СК 8. Комплексність у публічному представленні та захисті результатів дисертаційного дослідження.

СК 9. Здатність брати участь у критичному діалозі. Здатність брати участь у наукових дискусіях на міжнародному рівні, відстоювати свою власну позицію.

СК 10. Здатність до прояву ініціативи щодо практичного впровадження результатів дисертаційного дослідження.

СК 12. Здатність сприймати і досліджувати історію України в контексті світового історичного процесу.

СК 13. Здатність відрізнати специфіку підходів до розв'язання вирішення проблем у галузі історії та археології представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної науки.

СК 15. Здатність до професійного розвитку та самоорганізації, наукової кар'єри та готовності до постійного підвищення професійної кваліфікації.

Програмні результати навчання (РН):

ПРН 01. Використовувати сучасні теоретичні та методологічні досягнення історичної науки.

ПРН 02. Виділяти невирішені проблеми та прогалини в історіографічному масиві.

ПРН 03. Класифікувати різновидові історичні джерела.

ПРН 04. Демонструвати результати власних наукових досліджень з історії та/або археології академічній спільноті.

ПРН 06. Застосовувати сучасні методології, методи та інструменти педагогічної та наукової діяльності за фахом.

ПРН 11. Здатність працювати в міжнародному контексті іреалізовувати спільні проекти у сфері історії та/або археології з європейськими та євроатлантичними інституціями.

ПРН 13. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти, які дають

можливість переосмислити сформоване та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові проблеми історичної науки з дотриманням норм академічної етики і врахуванням соціальних, економічних, культурних, етнічних та правових аспектів.

ПРН 14. Сприймати, досліджувати та викладати історію України, зокрема, її аграрну історію, в широкому контексті світового історичного процесу.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/ семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
Модуль 1. «Формування наукового простору та методологічних засад історичної регіоналістики»				
Тема 1. Теоретичні основи історичної регіоналістики України та Європи	1/3	знати основні теоретичні аспекти курсу; оволодіти понятійно-категоріальним апаратом курсу	Обговорення питань на семінарському занятті	20
Тема 2. Становлення інформаційної системи та інфраструктури історичної регіоналістики в Україні	1/3	розуміти методологічну основу історичної регіоналістики	Обговорення питань на семінарському занятті Написання есе	20
Тема 3. Становлення інформаційної системи та інфраструктури історичної регіоналістики в Європі	2/3	орієнтуватися в особливостях формування історичної регіоналістики	Обговорення питань на семінарському занятті	20
Тема 4. Становлення і розвиток знань про регіони кінця XVIII початку XX ст.	2/3	вміти висловлювати власні судження та погляд стосовно тих чи інших актуальних питань	Обговорення питань на семінарському занятті	20
Тема 5. Становлення регіональної історіографії. Наукові школи	1/3	формувати вміння використовувати інформацію курсу у майбутній фаховій роботі	Обговорення питань на семінарському занятті Написання модульних тестів	20
Модуль 2. Традиції і новації у відображенні історичного процесу				
Тема 6. Теоретико-пізнавальні та прикладні функції історичної регіоналістики XIX-поч. XX ст.	1/3	формувати вміння використовувати інформацію курсу у майбутній фаховій роботі	Обговорення питань на семінарському занятті	20
Тема 7. Структура і функції історичної регіоналістики 20-90-х років XX-поч. XXI ст.	1/3	формувати вміння використовувати інформацію курсу у майбутній фаховій роботі	Обговорення питань на семінарському занятті	20
Тема 8 Краєзнавство і	2/3	орієнтуватися у	Обговорення	20

регіонознавство		базових положеннях змісту курсу	питань на семінарському занятті	
Тема 9. Методологічні проблеми регіональної історіографії	2/3	орієнтуватися у засадничих положеннях змісту курсу	Обговорення питань на семінарському занятті	20
Тема 10. Адміністративно-територіальний устрій України та Європи в історичному вимірі.	2/3	вміти висловлювати власні судження та погляд стосовно тих чи інших актуальних питань	Обговорення питань на семінарському занятті Написання модульних тестів	20
Всього	15/30			70
Залік				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Самостійні роботи повинні бути виконані самостійно відповідно вимог, які до них висуваються.
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна

1. Верменич Я. В. Історична регіоналістика: навчальний посібник / Відп. ред. В. А. Смолій. Міністерство освіти і науки України; НАН України. Інститут історії України. – К.: Інститут історії України, 2014. – 412 с
2. Верменич Я. В. Історична регіоналістика: нові парадигмальні орієнтири // Український історичний журнал. — 2016. — № 2. — С. 138-162.
3. Верменич Я. В. Феномен пограниччя: Крим і Донбас в долі України / Відп. ред. В. А. Смолій. НАН України. Інститут історії України, Відділ історичної регіоналістики. К.: Інститут історії України, 2018. 369 с.

4. Верменич Я. Регіональна аналітика в Україні: сучасні дискурси соціогуманітаристики. Аналітична записка / Відп. ред. В. А. Смолій. НАН України. Інститут історії України. – К.: Інститут історії України, 2018. – 110 с.
5. Ковальська-Павелко І.М. Історична регіоналістика, історичне краєзнавство та історична урбаністика: демаркація предметних полів // *Грані*. - 2014. - № 6. - С. 161-167.
6. Коцан Н., Коцан Р. Регіоналістика України / Волинський національний університет імені Лесі Українки, факультет міжнародних відносин, кафедра міжнародних відносин і регіональних студій. Луцьк, 2022.
7. Чорновол І. Перспективи застосування ідей фронтиру до історії України (лабораторія історика компаративних фронтів) // *Компаративні фронтири: світовий і вітчизняний вимір; наук ред. Л. Зашкільняк*. – К.: Критика, 2015. – 376 с.

Допоміжна

1. Верменич Я. Історична локалістика у пошуках дослідницького об'єкта: міська і сільська історії // *Регіональна історія. Збірник наукових статей*. – К.: Ін-т історії України НАН України, 2010. – №4. – с.26
2. Верменич Я. Історична регіоналістика в системі «просторової історії»: диференціації предметних полів // *Регіональна історія України. Збірник наукових статей*. – К.: Ін-т історії України НАН України, 2013. – №7. – с.38 –
3. Верменич Я. Пограниччя як соціокультурний феномен: просторовий вимір // *Регіональна історія України. Збірник наукових статей*. – К.: Ін-т історії України НАН України, 2012. – №6. – с.90
4. Верменич Я. Системологія історичної локалістики: пошук парадигмальних орієнтирів // *Український історичний журнал*. – К: «Дієз-продукт», 2011. – №5. – с.130 –
5. Історія міст і сіл Української РСР: В 26 т. / Гол. ред. кол.: Тронько П. Т. (гол. Гол. редкол.), Бажан М. П., Білогуров М. К., Білодід І. К., Гудзенко П. П., Дерев'янкін Т. І., Касименко О. К. (заст. гол. Гол. редкол.), Кондуфор Ю. Ю., Королівський С. М., Кошик О. К., Мітюков О. Г., Назаренко І. Д., Овчаренко П. М., Пилькевич С. Д., Ремезовський Й. Д. (заст. гол. Гол. редкол.), Слабеев І. С. (відп. секр. Гол. редкол.), Цілуйко К. К.; Ред. кол. тома: Бойченко В. О. (гол. редкол.), Касименко О. К., Котов В. Н., Кошик О. К. (заст. гол. редкол.), Марченко М. І., Мельник Л. Г., Овчаренко П. М., Процарук Г. П., Рудько М. П. (відп. секр. редкол.). АН УРСР. Інститут історії. – К.: Голов. ред. УРЕ АН УРСР, 1968. –1972.
6. Крикун М. Кордони воеводств Правобережної України у XVI–XVIII століттях / Авториз. пер.з рос. А. Ясіновський. – Львів: Вид-во Львівської політехніки 2016. – 304 с.
7. Новікова Л. Дослідження місцевої історії України, кінець XVIII – початок XX ст.: персоналії, історична реконструкція та інтерпретація : метод. вказівки з вибіркового курсу для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня спец. 032 «Історія та археологія» / Л. В. Новікова. – Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2021. – 42 с.
8. Monolatii, Ivan (2020), *W Europie, obok Europy, dzięki Europie Dylematy historii, polityki i bezpieczeństwa Ukrainy*. Płock: Wydawnictwo Naukowe Mazowieckiej Uczelni Publicznej w Płocku, 2020. 234 s.
9. Студенніков І. Регіоналістика і регіонознавство: проблеми методології та категоріального апарату / Ігор Студенніков // *Регіональна історія України : зб. наук. статей*. – К. : Ін-т історії України НАНУ, 2007. – Вип. 1. – С. 67–78.
10. Схід і Південь України: час, простір, соціум. – Колективна монографія / Відп. ред. В. А. Смолій; керівник авт. колективу Я. В. Верменич. – К.: Інститут історії України НАН України, 2014. – 378 с.

Інформаційні ресурси

- Галуцько В.В. Напрями адміністративної реформи в Україні // *Форум права*. – 2011. – № 1. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу – <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/FP/2011-1/11gvrvvu.pdf>.

Офіційний веб-сайт Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minregion.gov.ua>.

Регіони України : статистичний щорічник. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Сайт Державної служби статистики України. [Електронний ресурс]. – – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Регіональна політика (сайт Європейської комісії). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://europa.eu/pol/reg/index_en.htm.

Регіональна історія України (Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/51917>